

Magdalena Risselborn
Välfärd, klimat och kompetens

2018-10-16

RUN/364/2018
Ert dnr: Ku2018/01470/KO

Kerstin Örbo
Kultur

Kulturdepartementet
ku.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet Barns-och ungas läsning - ett ansvar för hela samhället (SOU 2018:57)

Region Jämtland Härjedalen har fått möjlighet att lämna synpunkter på över slutbetänkandet Barns och ungas läsning - ett ansvar för hela samhället (SOU 2018:57). Remissvaret har tagits fram i samverkan mellan flera verksamhetsområden inom regional utveckling. Region Jämtland Härjedalen har i arbetet med remissvaret även gett möjlighet till länets utbildningsanordnare och utvalda folkbibliotek att lämna synpunkter.

Sammanfattning

Syftet med läsdelegationens uppdrag har varit att bidra till att ge alla barn och ungdomar likvärdiga förutsättningar för en fullgod läsförmåga och lustfyllda läsupplevelser. Prioriterad målgrupp för arbetet har varit barn och unga mellan 0 - 18 år. Även vuxna har varit en målgrupp men då främst i egenskap av läsande förebilder för barn och unga. Barns och ungas läsning är ett ansvar för hela samhället.

I delegationens uppdrag har det ingått att kartlägga och följa utvecklingen inom det läsfrämjande området. Möten, studiebesök och arrangemang med olika aktörer har varit läsdelegationens arbete. Läsdelegationen lyfter i betänkandet flera goda exempel på framgångsrika insatser likväl som delegationen även beskriver områden med utvecklingspotential.

Synpunkter

Samverkan

Att betona samverkan på olika nivåer såsom läsdelegationen gör i sitt betänkande är av stort värde, det lyfter samtliga till att alla är viktiga och det som görs i samverkan blir effektivt. Vad gäller små barns språkutveckling lyfts behovet av satsningar och samverkan, vilket är mycket positivt och helt i linje med det treåriga projekt "Bokstart" som genomförts i regionen och som kan ligga till grund för framtida satsningar för äldre barn.

Kompetensutveckling

Förskolans, skolans och fritidshemmens roll understryks i betänkandet. Det är viktigt att lyfta samtliga vuxna i läsningens uppdrag och ge alla möjligheter till kompetensutveckling oavsett funktion. Läslyftet som varit och är en utmärkt kompetensutvecklingsinsats föreslås nu även att ges till bibliotekspersonal. Viktigt att läslyftet även erbjuds till fler yrkesgrupper. Läslyftet bör dock även kopplas till fortbildning i MIK, medie- och informationskunnighet.

I betänkandet betonas det att bibliotekarier ska ges tid i sitt arbete för att upprätthålla sin läsning av olika litteratur. Detta är ett bra förslag men att det borde utökas till att även gälla lärare i förskolan och skolan.

Skolbibliotek

Förslaget att utreda skolbibliotekens bemanning och definition är mycket bra och Region Jämtland Härjedalen anser att de integrerade skol- och folkbibliotekens situation samt förekomsten av skolbiblioteksverksamhet överhuvudtaget måste utredas och hanteras.

Finansiering

Med huvudmän avses kommuner, landsting, fristående förskolor och skolor och de statliga skolformerna sameskolan och specialskolan. Kommunerna är huvudmän för de kommunala förskolorna och skolorna och folkbiblioteken. Landstingen är huvudmän för den regionala biblioteksverksamheten. Delegationens förslag påverkar inte den grundläggande principen om ansvarsfördelning mellan staten och huvudmännen. Enligt delegationens bedömning innebär förslagen heller inga nya åtaganden för huvudmännen. Det innebär att finansieringsprincipen inte blir aktuell¹. Finansieringsprincipen innebär att när staten genom exempelvis ny lagstiftning ger kommunerna nya eller utökade uppdrag så SKA det utgå ekonomisk kompensation för genomförandet. Med alla dessa goda förslag som skrivs fram i betänkandet och om det ska ske en förändring MÅSTE kommunerna få ekonomisk kompensation. Såsom det skrivs i betänkandet kommer det exempelvis att finnas behov av kompetensutbildningsinsatser för personal inom de olika verksamheterna, vilket kommer att innebära en omprioritering för ansvariga och en kostnad då ordinarie personal deltar i olika kompetensutvecklingsinsatser. Denna insats behöver då en ekonomisk kompensation för att i över huvud taget genomföras.

Inspel

*Viktigt att tänka nytt och våga testa nytt. Att koppla ihop nya aktörer och ge nya aktörer möjligheter att bidra till förändring. Där är både idrotten och näringslivet oerhört viktiga aktörer som förebilder.

* Region Jämtland Härjedalen stödjer förslaget med att instifta ett läsråd. Dess uppdrag är att samla och följa utvecklingen inom det läsfrämjande området, med årliga rapporter till regeringen. Liksom Läsdelegationen bör Läsrådet vara ett samarbete mellan politikerområdena kultur och utbildning. Det är en tydlig signal och kan höja statusen och vikten av läsfrämjande arbete.

*I betänkandet fokuserar man på läsning av tryckt text. Viktigt att vidga textbegreppet!

*Vad gäller professionsinriktad biblioteksforskning, statistik och läsvaneundersökningar ser vi detta som viktigt men biblioteksstatistiken inom barn- och ungaområdet bör ses över och förbättras.

¹ Barns och ungas läsning - ett ansvar för hela samhället, SOU 2018:57, s.189.

*Betänkandet föreslår att kommunerna inrättar tjänster som läsambassadörer som företräder de nationella minoritetsspråken. Det bör betonas att det finns fler utmaningar i detta, bla tillgången till media.

*Intressant och mycket bra att läsdelegationen anser att läsning ska ses ur ett folkhälsoperspektiv. Konsekvensen av att vara en icke-läsare kan innebära ett utanförskap och skapa hinder i att delta i samhällslivet fullt ut. För att vara digitalt delaktig behöver man i grunden vara en god läsare.

Region Jämtland Härjedalen vill understryka att med gemensamma och samlade krafter investera i barns och ungas läsutveckling och läslust skapar förutsättningar för en god samhällstillväxt.

REGION JÄMTLAND HÄRJEDALEN

Robert Uitto
Ordförande regionala utvecklingsnämnden

Anders Byström
Förvaltningschef